

Бундан ташқари, давлатлараро, ҳукуматлараро келишув ва битимлар доирасида юртдошларимизнинг Жанубий Корея, Япония, Польша, Россияда ишлашига шароит яратилган¹. Жумладан, 2006 йили Ўзбекистон ҳамда Корея Республикалари Меҳнат вазирликлари ўртасида Жанубий Кореяга бандликка рухсат бериш (эркин ёллаш) тизими бўйича ишчи юбориш тўғрисида Меморандум имзоланган бўлиб, мазкур келишувга биноан, 2007–2016 йиллар давомида 27 минг нафар Ўзбекистон фуқароси Корея Республикасига ишга юборилган. Шундан 17 минг нафари ҳозир меҳнат фаолиятини давом эттирмоқда².

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Ўзбекистон ўз геосиёсий ҳолати ва геоиқтисодий имкониятлари нуктаи назаридан бир қатор устунликларга эга мамлакат саналади. Шу жумладан, меҳнат ресурсларига бойлик ва аҳоли таркибининг нисбатан ёшлиги мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш салоҳияти ва жаҳон меҳнат бозоридаги имкониятларини юксалтиради. Ривожланишнинг ушбу омилидан нақадар унумли ва оқилона тарзда фойдаланиш республиканинг иқтисодий ва ижтимоий салоҳиятини тўлақонли рўёбга чиқарган ҳолда дунёнинг ривожланаётган давлатлари қаторида ўз миллий ривожланиш стратегиясини амалга оширишда муҳим жиҳатдир. Республикаимизнинг аҳоли саводхонлик даражаси ва узоқ умр кўриш кўрсаткичларининг юқорилиги меҳнат миграцияси соҳасида кенг қамровли инсон ресурсларини ривожлантириш сиёсатининг янада самарали ва манзилли бўлишини таъминлаши мумкин. Ўзбекистон фуқароларининг хорижий давлатлардаги меҳнат фаолиятини қонуний асосда қурилишини енгиллаштирувчи давлатлараро ҳамкорлик механизмларини йўлга қўйиш бугунги кунда алоҳида аҳамият касб этмоқда. Бунинг учун мавжуд меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш ва унинг нафақат юборувчи ҳамда қабул қилувчи давлатлар манфаатларига, балки меҳнат мигрантлари ва иш берувчиларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига мослигини таъминлаш талаб қилинади.

ХАМРАЕВ БЕГЗОД

Мустақил изланувчи, ТошДШИ

Ўзбекистон ташқи сиёсатида БМТ билан ҳамкорлик йўналишлари

Аннотация. Ушбу мақолада Бирлашган Миллатлар Ташиқоти мисолида халқаро ташиқотлар билан хавфсизлик, экология ва ижтимоий соҳаларда ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон ташқи сиёсатининг тегишли йўналишлари тадқиқ этилган. Мақолада кўп томонлама ҳамкорликнинг кейинги ривожига таъсир этувчи омил ва шароитлар таҳлил қилинган.

¹ Демографический ежегодник Узбекистана. – Т.: Госкомстат Узбекистана, 2015. – С. 41.

² Муртазаева Р. Узбекистан многонациональный: историко-демографический аспект. – Т.: Абу Али ибн Сино, 2016. – С. 150.

Таянч сўзлар ва иборалар: ташқи сиёсат, Марказий Осиё, Ўзбекистон, БМТ, БМТРД, ҳамкорлик, хавфсизлик, экология, барқарор ривожланиш.

Аннотация. В настоящей статье исследованы такие направления внешней политики Узбекистана – как сотрудничество с международными организациями, на примере Организации Объединенных Наций в сферах безопасности, экологии и в социальной сфере. Проанализированы факторы и условия, влияющие на дальнейшее развитие многостороннего сотрудничества.

Опорные слова и выражения: внешняя политика, Центральная Азия, Узбекистан, ООН, ПРООН, сотрудничество, безопасность, экология, устойчивое развитие.

Abstract. In the present article examines such areas of Uzbekistan's foreign policy as cooperation with international organizations, on the example of the United Nations in the areas of security, environment and social sphere. The factors and conditions affecting the further development of multilateral cooperation are analyzed.

Keywords and expressions: foreign policy, Central Asia, Uzbekistan, UNO, UNDP, cooperation, security, ecology, sustainable development.

Ўзбекистон Республикасида кейинги йилларда олиб борилаётган янгилашнилар, уни халқаро муносабатларда фаол ташқи сиёсат олиб бориши, жаҳон сиёсатининг барча акторлари – мустақил давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан янги моделдаги муносабатларни қуришни тақозо этмоқда. Шу ўринда, айтиш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев 19 сентябрь 2017 йил Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида, “Ўзбекистон ўзаро мулоқот, амалий ҳамкорлик ва яхши қўшничиликни мустаҳкамлашнинг қатъий тарафдоридир” деган концептуал ғояни илгари сурдилар¹.

Шу мақсадларни кўзлаган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев томонидан 2017 йилнинг февраль ойида илгари сурилган Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегиясида ташқи сиёсат масалаласи бешинчи устувор йўналиш сифатида белгиланди. Ҳаракатлар стратегиясида айтилишича, “хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритишга йўналтирилган давлатимиз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, Ўзбекистоннинг ён-атрофида хавфсизлик, барқарорлик ва аҳил қўшничилик муҳитини шакллантириш, мамлакатимизнинг халқаро нуфузини мустаҳкамлаш” 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишларидан бешинчиси².

Шу нарса аниқки, Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятининг

¹ Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқ сўзлади // Халқ сўзи. – Т, 2017. – 20 сент.

² «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПФ-4947-сон 2017 йил 7 февралдаги Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – Т., 2017. – № 6. – 70-м.

барча иштирокчилари билан яқин алоқаларини таъминлаб, мамлакатимиз мустақиллигига нисбатан юзага келаётган ижтимоий-иқтисодий таҳдидларга қарши кураш ишида Ўзбекистоннинг қудрати ўсиб боришида концептуал асос бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон ташқи сиёсатининг тадрижий ривожини ташқи сиёсат икки йўналишда амалга оширилаётганидан далолат бермоқда.

Биринчиси, халқаро ҳамжамиятнинг аъзолари бўлмиш мустақил давлатлар билан ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш.

Иккинчидан, халқаро ҳукуматлараро ва ноҳукумат ташкилотлар билан ўзаро манфаатли алоқаларни ўрнатиш ва ривожлантириш. Бу каби ташкилотлар сирасида фаолияти дунёда тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга йўналтирилган кўп қиррали тузилма – Бирлашган Миллатлар Ташкилоти алоҳида ўрин эгаллайди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев 19 сентябрь 2017 йил Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида, БМТнинг халқаро муносабатлар тизимида тутган ўрнига баҳо бериб, “Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бундан кейин ҳам халқаро муносабатларда ҳал қилувчи ўрин тутади” деган ғояни илгари сурдилар¹.

Ўзбекистон Республикаси 1992 йилнинг 2 мартида халқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида БМТга аъзо бўлди. Бу кун навқирон мамлакат тарихида муҳим саналардан бири ҳисобланади. “Бизнинг авлодларимиз 1992 йил 2 март баҳор кунини Ўзбекистоннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган, БМТ биноси олдида мустақиллик рамзи сифатида Ўзбекистон давлат байроғи юксакларда ҳилпираган кун сифатида ёддан чиқаришмайди”, дея таъкидланган эди Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Президиуми қарорида.

1993 йилнинг январиди Тошкентда БМТнинг ваколатхонаси очилди ва унга раҳбар сифатида покистонлик Холид Башир Малик бўлди. 1994 йилнинг январига келиб, ваколатхона ўз таркибига БМТнинг Ривожланиш Дастури, БМТ Олий комиссарининг Қочоқлар бўйича вакили, БМТнинг болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ), Саноатни ривожлантириш дастури (ЮНИДО), Наркотиклар устидан назорат бўйича (ЮНДКП), Бутунжаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти (БССТ), БМТ аҳоли жамғармасини қамраб олди. Ўша пайтда БМТнинг Ўзбекистондаги вакили Холид Малик таъкидлаган эди: “БМТ Тошкентда тажриба ўтказишга қарор қилди, бир нечта дастурларни бир жойга жамлади²”.

Ўзбекистоннинг Биринчи Президенти Ислам Каримов 1993 йили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида биринчи бор сўзга чиқиб, жаҳон ҳамжамияти диққат эътиборини афғон муаммосига жиддий ёндашиб, тегишли ва аниқ чораларни кўришга қаратди.

¹ Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқ сўзлади// Халқ сўзи. – Т, 2017. – 20 сент.

² Холид Малик. Я тот человек, который носит несколько шляп ... // Бизнес Вестник Востока. – Т., 1996. – 21-26 окт.

1995 йилнинг октябрида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 50 йиллик юбилейи нишонланди. БМТнинг Бош Ассамблеясининг тантанали йиғилишида Ўзбекистоннинг Биринчи Президенти Ислон Каримов анжуман иштирокчилари эътиборини Марказий Осиё муаммоларига қаратди. Афғонистонда кечаётган биродаркушлик жангига чек қўйиш мақсадида Ислон Каримов БМТ Хавфсизлик Кенгашини мазкур давлатга қурол олиб киришни чеклаш бўйича мораторий киритилиши сўради ва шу ҳамда шунга ўхшаш долзарб сайёра миқёсидаги муаммоларни ҳал қилишда БМТ Бош қотиби ваколатларини кенгайтириш юзасидан ўз таклифларини киритди¹.

1995 йилнинг 27 октябрида Ўзбекистонга қайтиши билан Биринчи Президент Ислон Каримов Ўзбекистон телевидениеси мухбири саволарига жавоб берди. Сўхбат давомида Президент БМТнинг асосий мақомини ифодалаб берди: халқлар ўртасида ўзаро тушунишни таъминлаш, улар орқасидан келиб чиқиши мумкин бўлган низолар, қарама қаршиликлар ва тўқнашувларга йўл қўймаслик².

БМТ Бош Ассамблеясининг 2010 йил 20-22 сентябрь кунлари Мингйиллик ривожланиш мақсадлари бўйича бўлиб ўтган олий даражадаги ялпи мажлисида биринчилар қаторида сўзга чиққан Ўзбекистоннинг Биринчи Президенти И.А. Каримов Марказий Осиёда кечаётган жараёнлар, минтақавий хавфсизлик ва экология муаммоларига алоҳида тўхталди³.

Шу йўсинда айтиш лозимки, хавфсизлик масалалари Ўзбекистон – БМТ ҳамкорлигининг марказий вектори бўлиб келмоқда. Бу йўналишда БМТ бошчилигида Тошкентда йирик анжуманлар: “Марказий Осиё – ядро қуролидан ҳоли зона” анжумани, “6+3” Гуруҳи анжумани, “Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, наркотиклар, уюшган жиноятчилик ва терроризмга қарши курашда биргаликда ёндашувлар”, Самарқанд шаҳрида “Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик” мавзuida анжуманлар ўтказилди.

Хавфсизлик йўналишидаги ҳамкорликнинг сермахсул йўналишларидан бири Ўзбекистоннинг Марказий Осиёни ядровий қуролда ҳоли зона деб эълон қилиш ташаббуси ва уни БМТ томонидан маъқулланиши бўлди. БМТ Ўзбекистоннинг Марказий Осиё ҳудудини ядро қуролидан ҳоли қилиш ташаббусини тўлиқ қўллаб-қувватлади. Хусусан, БМТнинг қуролсизлантириш Департаменти ва АЭКХА экспертлари иштирокида Женева, Тошкент, Бишкек, Саппоро, Ашхобод ва Самарқандда бир неча амалий учрашувлар

¹ Каримов И.А. «От региональной безопасности к безопасности глобальной». Выступление на специальном заседании Генеральной Ассамблеи по случаю пятидесятой годовщины ООН. Нью-Йорк 24.10.1995. // Каримов И.А. По пути созидания. Т.4. – Т.: Ўзбекистон, 1996. – С. 57.

² Ответы Президента Республики Узбекистан И.А. Каримова на вопросы корреспондента Узбекского телевидения // Голос Узбекистана. – Т., 1995. – 27 окт.

³ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг БМТ саммити Минг йиллик Ривожланиш Мақсадларига Бағишланган Ялпи мажлисидаги нутқи // Халқ сўзи. – Т., 2010. – 22 сент.

ташкिलाштирилди. Учрашувлар якуни бўйича, ядро давлатлари Шартнома лойиҳасига ўзларининг ўзгартиришларини киритишди¹. Бош Ассамблея томонидан тўртта резолюция қабул қилинди.

Айтиш жоизки, кўпчилик хорижий давлатлар Марказий Осиёда дўстона муносабатларни ўрнатишга қаратилган Ўзбекистон ташқи сиёсатини қўллаб-қувватлашмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев бу борада сўзлаб, – “Ўзбекистон бугунги кунда ўзининг ташқи сиёсатида Марказий Осиё минтақасига устувор аҳамият қаратмоқда. Бу – ҳар томонлама чуқур ўйлаб танланган йўлдир. Марказий Осиёнинг қоқ марказида жойлашган Ўзбекистон ушбу минтақа барқарорлик, изчил тараққиёт ва яхши қўшничилик ҳудудига айланишидан бевосита манфаатдордир. Тинч-осойишта, иқтисодий жиҳатдан тараққий этган Марказий Осиё – биз интиладиган энг муҳим мақсад ва асосий вазифадир. Биз Марказий Осиё мамлакатлари билан ҳеч истисносиз барча масалалар бўйича оқилона муроа асосида ҳамкорлик қилишга тайёرمىз. Биргаликдаги саъй-ҳаракатларимиз туфайли кейинги ойлarda минтақамизда сиёсий ишонч даражаси сезиларли даражада ошди. Кўплаб масалалар бўйича принципаал жиҳатдан муҳим ечимлар топишга эришилди” деган асосли фикр ва далилларни келтирдилар².

Бу борада, шубҳасиз, Самарқанд шаҳрида БМТ шафелигида “Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик” мавзусига бағишлаб ўтказилган халқаро конференцияда кўтарилган қатор масалалар Марказий Осиёда хавфсизлик борасида ҳамкорликнинг янги босқичини бошлаб берди. Ушбу конференцияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев куйидаги халқаро аҳамиятли ташаббусларни илгари сурди:

- фақат минтақамиз тараққиётига оид ҳал қилувчи масалалар юзасидан фаолиятимиз йўналишларини келишиб олишга йўналтириладиган Марказий Осиё мамлакатлари давлат раҳбарларининг ўзаро маслаҳатлашувлари бўйича учрашувларни мунтазам ташкил қилиш;

- Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясида Марказий Осиё минтақасида тинчлик, хавфсизлик ва барқарор ижтимоий-иқтисодий тараққиётни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга доир махсус резолюция қабул қилиш ҳақида мурожаат қабул қилиш;

- бизнес ҳамжамиятлар ўртасида бевосита мулоқот ва ўзаро савдо-иқтисодий, сармоявий ва инновацион ҳамкорлик борасидаги аниқ лойиҳаларни атрофлича муҳокама қилиш мақсадида Минтақавий иқтисодий форумни ташкил этиш;

¹ Қосимов А., Мухаммеджонов О. Ўзбекистон ва БМТ: ҳамкорлик одимлари // “Ўзбекистон ва БМТ: тажриба ва ҳамкорлик истикболлари” мавзусидаги конференция материаллари, 2007 й. 16 марта. – Т.: ТДЮИ, 2007. – Б. 133.

² Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқ сўзлади// Халқ сўзи. – Т, 2017. – 20 сент.

– Марказий Осиёдаги минтақавий ҳамкорликни жадаллаштиришнинг асосий шартларидан бири сифатида мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасида маданий-гуманитар алоқалар, дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш¹.

Ўз навбатида Тошкент шаҳрида Афғонистон бўйича “Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик” мавзусида ўтказилган халқаро конференцияда хавфсизлик соҳасидаги ҳамкорликнинг муҳим янги йўналишларига асос солди. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев халқаро конференцияда нутқ сўзлаб, “... хавфсизлик ягона ва бўлинмасдир ва уни фақат биргаликдаги саъй-ҳаракатлар билан таъминлаш мумкин. Биз хавф-хатарларнинг баъзи бирларини “ўзимизники”, бошқасини эса “бировники”, деб қабул қилмаслигимиз керак, аниқроқ айтганда, бундай қилишга ҳаққимиз йўқ” ва “Ўзбекистон терроризм, экстремизм ва радикализм мафкурасига қарши кураш борасида ҳамиша принципиал позицияга эга бўлиб келган. Бундай хавф-хатарларга қарши фақат куч ишлатиш усуллари билан эмас, балки биринчи навбатда, айниқса ёшлар ўртасида, зўравонликни келтириб чиқарадиган жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш лозим”² деган принципиал ёндашувни илгари сурди.

Шу тариқа айтиш жоизки, минтақада хавфсизликни таъминлаш ташқи акторлар ва уларни сирасида БМТни жалб этмасдан иложиси йўқ. Негаки, БМТ ҳозирги кунда халқаро муносабатлар ва жаҳон сиёсатининг долзарб муаммоларини муҳокама қилиш ва ҳал этиш бўйича энг мақбул сиёсий форум, сиёсий майдонча ва механизм сифатида ўзининг аҳамиятини сақлаб қолмоқда.

Ижтимоий ривожланиш ва шу соҳадаги муаммоларни ҳал этиш Ўзбекистон – БМТ ҳамкорлигининг ажралмас қисмидир. Шу сабабли ҳам, Ўзбекистон Республикаси БМТнинг Тараққиёт Дастури билан фаол ҳамкорлик қилади. 1993 йилда имзоланган ўзаро келишувга асосан БМТТД Ўзбекистонда ўз фаолиятини бошлади. 1999 йилдан бошлаб БМТТД Ҳамкорлик Дастури асосида лойиҳаларни тайёрлаш ва амалга ошириш ишлари бошланди.

Ҳозирда Ўзбекистондаги БМТТД вакили бир вақтнинг ўзида бош офиснинг раҳбари сифатида Ўзбекистондаги БМТ ташкилотлари фаолиятини йўналтириб туриш учун ҳам масъулдир³.

¹ Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Самарқанд шаҳрида ўтган “Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик” мавзусидаги халқаро конференцияда сўзлаган нутқи // <http://prezident.uz/uz/lists/view/1227>. – 2017. – 10 нояб.

² Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Афғонистон бўйича “Тинчлик жараёни, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик” мавзусида ўтказилган халқаро конференциядаги нутқи // <http://prezident.uz/uz/lists/view/1601>. – 2018. – 27 март.

³ Байбакулова Н. ООН и Узбекистан: содействие в целях развития Материалы конференции «Узбекистан и ООН: опыт и перспективы сотрудничества», 16 марта 2007 г. – Т.: ТГЮИ, 2007. – С. 5.

Ўзбекистонда ҳозирги кунда БМТТД иштирокидаги 50 дан ортиқ лойиҳалар иш олиб бормоқда. Айни пайтда БМТТДнинг Европа давлатлари ва МДХ ҳудудий бўлими Ўзбекистоннинг бевосита алоқаси бўлган 12 та лойиҳани амалга оширмоқда¹.

Ҳар йили БМТТД “Ўзбекистонда инсон ривожини” мавзусидаги маърузани нашр қилади ва охириги нашр 2016 йилга тегишлидир. 2001 йилдан бошлаб БМТТД Мамлакатни умумий баҳолаш нашрини эълон қилишга киришди (МУБ-2016).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев 19 сентябрь 2017 йил Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида, “Ҳаракатлар стратегиясининг мазмун-моҳияти Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Барқарор ривожланиш мақсадлари билан тўла ҳамоҳанг эканини таъкидлашни истардим” деган концептуал ғояни илгари сурдилар².

Давлат раҳбаримизнинг бундай нуфузли форумда сўзлаган нутқи тарихий-стратегик аҳамиятга эга. Президент Ш.М. Мирзиёев Ўзбекистон Республикасининг миллий манфаатларни инобатга олган ҳолда янги кун тартибини эълон қилди. Айтиш жоизки, ижтимоий масалалар қаторида Исломнинг гуманистик роли ва ўрни БМТ минбаридан туриб очиқ берилди. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев ушбу масалага алоҳида урғу бериб, “биз бутун жаҳон жамоатчилигига ислом динининг асл инсонпарварлик моҳиятини етказишни энг муҳим вазифа, деб ҳисоблаймиз. Биз муқаддас динимизни азалий кадриятларимиз мужассамининг ифодаси сифатида беҳад қадрлаймиз. Биз муқаддас динимизни зўравонлик ва қон тўкиш билан бир қаторга қўядиганларни қатъий қоралаймиз ва улар билан ҳеч қачон мурося қила олмаймиз. Ислом дини бизни эзгулик ва тинчликка, асл инсоний фазилатларни асраб-авайлашга даъват этади. Марказий Осиё Уйғониш даврининг кўплаб ёрқин намоёндаларининг ислом ва жаҳон цивилизациясига қўшган бебаҳо ҳиссасини алоҳида қайд этмоқчиман. Бугунги сессия иштирокчиларига БМТ Бош Ассамблеясининг “Маърифат ва диний бағрикенглик” деб номланган махсус резолюциясини қабул қилиш таклифи билан мурожаат қилмоқчиман. Бу ҳужжатнинг асосий мақсади – барчанинг таълим олиш ҳуқуқини таъминлашга, саводсизлик ва жаҳолатга барҳам беришга қўмаклашишдан иборат. Ушбу резолюция бағрикенглик ва ўзаро ҳурматни қарор топтириш, диний эркинликни таъминлаш, эътиқод қилувчиларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилиш, уларнинг камситилишига йўл қўймасликка қўмаклашишга қаратилган”³.

Шунингдек, Ш.М. Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида сўзлаган нутқида, “Ўзбекистон глобаллашув ва ахборот-коммуникация техно-

¹ Сотрудничество Узбекистана в рамках Организация Объединенных Наций // <http://www.mfa.uz/modu-les.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=15&page=1>. – 2017. – 10 май.

² Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқсўзлади // Халқ сўзи. – Т, 2017. – 20 сент.

³ Ўша жойда.

логиялари жадал ривожланиб бораётган бугунги шароитда ёшларга оид сиёсатни шакллантириш ва амалга оширишга қаратилган умумлаштирилган халқаро ҳуқуқий ҳужжат – БМТнинг Ёшлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенциясини ишлаб чиқишни таклиф этади» деган илғор ташаббусни илгари сурди¹.

Шундай қилиб, кўриб турибмизки, Ўзбекистоннинг БМТ билан ҳамкорлиги кенгайиб бораётган давомий жараён бўлиб, тобора кенгроқ соҳаларни, сиёсий хавфсизлик масалаларидан бошлаб, ижтимоий ва иқтисодий масалаларгача қамраб олмақда.

Ушбу ҳамкорлик доирасида ҳал этилиши лозим бўлагн муаммолар ҳам пайдо бўлмоқда. Жумладан шу пайтга қадар Ўзбекистон БМТ ЕИК ва БМТ ЭСКАТО фаолияти иштирокчиси сифатида етарлича фойда кўрмаяпти. Республикамизга ёрдам бериши мумкин бўлган дастурлар ва жамғармалар сони ошмаяпти. Республикамиз БМТга аъзо бўлгандан бошлаб унинг бош органларидан бирортасига сайланмай келмоқда ва БМТ Котибиятида Ўзбекистон фуқаролари ишга қабул қилинмаган.

Бу қатор масалаларга Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёев ҳам Ташқи ишлар вазирлиги ва мамлакатимизнинг хорижий давлатлардаги элчихоналари фаолиятига бағишланган йиғилишдаги нутқида катта эътибор қаратди. Хусусан, “Бугунги кунда ҳаётнинг ўзи барча соҳалар каби ташқи сиёсат йўналишидаги фаолиятимизни ҳам танқидий қайта кўриб чиқишни, Ташқи ишлар вазирлиги, элчихоналаримиз, бутун дипломатик корпусимиз ишини янгича ташкил қилишни талаб этмоқда. Минг афсуски, бугунги кунда барча элчи ва дипломатларимиз бирдек самарали фаолият кўрсатмоқда, деб айтолмаймиз. Фаолияти бизни қониқтирмайдиган, ўз лавозимида узоқ ўтириб қолган, “мудраб ётган” дипломатлар кўпчилигини ташкил этади. Уларни уйқудан уйғотишнинг ўзи амримаҳол. Бу мени қаттиқ ташвишга солмоқда” деган асосли фикрлар илгари сурилди².

Ушбу илгари сурилган концептуал ғояларга асосланган ҳолда яқин ва ўрта келажакда Ўзбекистон ташқи сиёсатида қуйидаги мақсадларга эришиш лозим:

биринчидан, БМТ доирасида Марказий Осиё минтақаси муаммоларини самарали ҳал этилишининг замонавий ташкилиш ҳуқуқий, стратегик механизмларини яратиш ва амалга ошириш;

иккинчидан, Орол денгизи ва Орол бўйича муаммоларини ҳал этиш учун халқаро миқёсда янги моделни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, шу жумладан халқаро донорларни жалб этиш;

учинчидан, БМТ доирасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларни халқаро ҳамжамиятга, савдо иқтисодий шерикларимизга етказиш,

¹ Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқ сўзлади // Халқ сўзи. – Т, 2017. – 20 сент.

² Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ташқи ишлар вазирлиги ва мамлакатимизнинг хорижий давлатлардаги элчихоналари фаолиятига бағишланган йиғилишдаги нутқи // Халқ сўзи. – Т, 2018. – 12 янв.

тарғиб қилиш шунингдек, Ўзбекистоннинг халқаро обрўсини мустаҳкамлашнинг янги моделини ишлаб чиқиш ва амалиётга қўллаш ва бошқ.

Шундай қилиб, БМТ билан ҳамкорлик юқорида кўрсатиб ўтилган омиллар ва шароитда олиб борилмоқда бунда асосий эътибор минтақадаги муаммоларни ҳал этишда жаҳон ҳамжамиятини эътибори қаратиш ва иштирокини кенгайтиришга қаратилган.

ХАШИМОВА САБОХАТ

Кандидат филологических наук, доцент, ТашГИВ

Центральная Азия и Узбекистан: как переформировать Land-Locked в Land-Crossed

Аннотация. В статье рассмотрены актуальные вопросы повышения потенциала транспорта и транспортной инфраструктуры Узбекистана и соседних стран Центральной Азии в рамках реализуемого с КНР проекта «Один пояс, один путь».

Опорные слова и выражения: «Один пояс, один путь», транспорт, логистика, транзит, инфраструктура, международные транспортные коридоры, инвестиции, модернизация, центры логистики, торгово-экономическое сотрудничество.

Аннотация. Мақолада Ўзбекистон ва Марказий Осиё мамлакатларида Хитой давлатининг ташаббуси билан амалга ошириляётган «Бир макон, бир йул» лойиҳаси доирасида транспорт-коммуникация и инфратузилмалар соҳасидаги имкониятлар кўриб чиқилган.

Таянч сўз ва иборалар: “Бир макон, бир йул”, транспорт, логистика, транзит, инфраструктура, халқаро транспорт коридорлар, инвестициялар, модернизация, логистика марказлари, савдо-иқтисодий ҳамкорлик.

Abstract. The article discusses topical issues of further increasing the potential of transport and transport infrastructure of Uzbekistan and neighboring countries of Central Asia within the framework of the “One-belt, one-way” project implemented with the People's Republic of China.

Keywords and expressions: “One belt, one way”, transport, logistics, transit, infrastructure, international transport corridors, investments, modernization, logistics centers, trade and economic cooperation.

“В рамках реализуемого с Китайской Народной Республикой проекта “Один пояс, один путь” необходимо повысить возможности транспортно-коммуникационной инфраструктуры Узбекистана”¹.

Ш. Мирзиёев, Президент РУз.

Процессы глобализации требуют дальнейшего развития сотрудничества между странами Центральной Азии, совместного поиска оптимальных меха-

¹ Послание Президента Республики Узбекистан Шавката Мирзиёева Олий Мажлису. // «Народное слово», 23.12.2017г.